

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. de Minister en de Staatssecretaris

Datum: 2 april 2020

Betreft: Reactie AKJ op internetconsultatie verlenging pleegzorg en vervallen
verleningsbeslissing

Geachte Minister, geachte Staatssecretaris,

Op 3 maart 2020 heeft u een internetconsultatie uitgezet op de voorgestelde wijziging van de Jeugdwet en enkele andere wetten in verband met de verlenging van de duur van pleegzorg en het vervallen van de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing en gesloten jeugdhulp

Stichting AKJ – vertrouwenspersonen in de jeugdhulp –, aanbieder van onafhankelijk vertrouwenswerk voor alle cliënten van de Jeugdwet, Veilig Thuis-organisaties en de Raad voor de Kinderbescherming, maakt graag gebruik van de mogelijkheid de voorgestelde wijziging van advies en opmerkingen te voorzien. Omdat wij geen opmerkingen hebben over het vervallen van de verleningsbeschikking bij machtigingen tot uithuisplaatsing en gesloten jeugdhulp, richten wij onze reactie op de verlenging van de duur van pleegzorg tot 21 jaar.

Verlenging van de duur van pleegzorg tot 21 jaar

Voorop staat dat het AKJ positief is over het wettelijk verankeren van de bestuurlijke afspraak tussen de VNG, Jeugdzorg Nederland en het Rijk (VWS) die vanaf 1 juli 2018 van kracht is en regelt dat pleegzorg voortaan standaard tot 21 jaar ingezet zal worden, tenzij het pleegkind heeft aangegeven geen gebruik meer te willen maken van pleegzorg. Dat gezegd hebbende hebben wij nog een aantal opmerkingen.

Vertrouwenswerk voor pleegzorg na het 18^e jaar

Wij zien graag dat in de Memorie van Toelichting wordt benoemd dat jeugdigen en (pleeg)ouders die te maken hebben met pleegzorg na het 18^e jaar ook recht hebben op contact met en ondersteuning van een vertrouwenspersoon.

Andere zaken die met deze verlenging van pleegzorg tot 21 jaar doorlopen worden genoemd (zoals pleegcontract, de begeleiding van pleegouders en de pleegvergoeding), echter niet het recht op een vertrouwenspersoon.

Het is evident dat ook jeugdigen en (pleeg)ouders die te maken hebben met pleegzorg na het 18^e levensjaar recht hebben op een vertrouwenspersoon. Echter, wij zouden graag zien dat dit ook expliciet benoemd wordt in de Memorie van Toelichting. Dit zou kunnen, door op pagina 5 "en het recht op een vertrouwenspersoon" toe te voegen na "vanuit de pleezorgaanbieder" aan de zin: "Geregeld wordt dat het recht op pleegzorg (en het bijbehorende recht op begeleiding en pleegvergoeding vanuit de pleezorgaanbieder) standaard kan doorlopen totdat het pleegkind 21 jaar wordt."

Bespreken van toekomstperspectief

Ons inziens zou in de Memorie van Toelichting expliciet benoemd moeten worden dat de betrokken professionals (pleezorgaanbieder en gemeente of gecertificeerde instelling) ruim voor het 18^e jaar (bij voorkeur vanaf het 16^e jaar) met de jeugdige spreken over zijn of haar toekomst.

Dit is ons inziens noodzakelijk expliciet te benoemen, zodat betrokkenen niet onverwachts na het 18^e jaar geconfronteerd worden met een jeugdige die bijvoorbeeld geen pleegzorg meer wenst te ontvangen. Een beëindiging van pleegzorg vergt ook de nodige voorbereiding. Als hier al eerder met de jeugdige over gesproken wordt, dan is het mogelijk om de jeugdige tijdig voor te bereiden op zelfstandigheid. Deze actieve bevraging lijkt ons een toevoeging die een betere rechtsbescherming voor jeugdigen met zich meebrengt.

In veel gevallen zal het al de praktijk zijn dat er gewerkt wordt met een toekomstplan, dat besproken wordt in voortgangsgesprekken, waarin hiervoor aandacht is. Echter, hier wordt in de voorliggende stukken niet over gesproken. Het is ons inziens zeer wenselijk om dit wel te benoemen.

Ook voorbereiden op zelfstandigheid bij pleegzorg na 18^e jaar

Ook als jeugdigen na hun 18^e jaar in het pleeggezin blijven, moet er tijdig met hem of haar voorbereidingen getroffen worden voor het moment dat hij of zij 18 jaar wordt. Dit ligt niet stil tot hun 21^e, ondanks dat de pleezorgplaatsing doorloopt. De jeugdige moet, wanneer hij 18 jaar wordt, veel meer zaken regelen dan enkel de keuze of hij wel of niet in het pleeggezin wil blijven. Denk aan een zorgverzekering en studiefinanciering. Om de 18-/18+ overgang zo vloeiend mogelijk te laten verlopen, dient aan al deze onderwerpen aandacht te worden besteed voor het 18^e levensjaar. In de voorliggende stukken is hier ons inziens onvoldoende aandacht voor.

Besluit van jeugdige tot niet verlengen pleegzorg

Ons inziens zou in het wetsvoorstel en/of de Memorie van Toelichting opgenomen moeten worden dat een jeugdige reeds voor zijn 18^e jaar zijn wens kan uiten over het wel of niet continueren van de pleegzorg en wat de rol van de betrokken professionals hierbij is.

Het voorgestelde nieuwe artikel 5.5 Jeugdwet stelt dat een jeugdige pas na zijn 18^e verjaardag kan aangeven niet langer pleegzorg te wensen. De gekozen bewoording is een logische, pas na het 18^e jaar is er sprake van vrijwilligheid en dus een keuze voor de jeugdige. Echter, het is ons inziens wenselijk om vast te leggen dat een jeugdige al eerder zijn wens op beëindiging van pleegzorg kan uiten, met wie hij dit kan bespreken en de rol van de betrokken professionals hierin te beschrijven.

Kan de vraag over wel of niet verlengen van pleegzorg bijvoorbeeld vanaf het 16^e jaar regelmatig besproken worden met de jeugdige op initiatief van de betrokken professional(s)? Zo kan de jeugdige zich ons inziens tijdig voorbereiden op het moment dat zijn of haar antwoord beslissend is. De jeugdige moet daarnaast door de betrokken professionals goed geïnformeerd worden over de gevolgen van het besluit dat hij neemt en de alternatieven die hij heeft, zodat hij een goede afweging en keuze kan maken.

In de praktijk zal dit vaak al gebeuren, echter in de voorliggende stukken wordt hier niet over gesproken. Het is ons inziens wel wenselijk om dit expliciet te benoemen om het belang hiervan te onderstrepen.

Overdracht van gecertificeerde instelling naar gemeente

Ons inziens wordt hier een situatie onbelicht gelaten, namelijk de dossieroverdracht van gecertificeerde instelling naar de gemeente als er sprake is van een "drang"-traject dat wordt uitgevoerd door een gecertificeerde instelling. Wij zouden graag zien dat ook daar aandacht voor is in de Memorie van Toelichting.

Tekstuele opmerkingen

- Bovenaan pagina 5 staat: "*Sinds 1 juli 2018 wordt de pleegzorg op verzoek van het kind echter al tot zijn 21e doorgefinancierd.*". Ons inziens moet de zin luiden: "*Sinds 1 juli 2018 wordt de pleegzorg echter al tot zijn 21e doorgefinancierd, **tenzij** het kind dit niet wenst.*".
- Op pagina 5 staat de zin: "*Geregeld wordt dat het recht op pleegzorg (en het bijbehorende recht op begeleiding en pleegvergoeding vanuit de pleegzorgaanbieder) standaard kan doorlopen totdat het pleegkind 21 jaar wordt.*" Ons inziens zou de zin moeten zijn: "*Geregeld wordt dat het recht op pleegzorg (en het bijbehorende recht op begeleiding en pleegvergoeding vanuit de pleegzorgaanbieder) **standaard doorloopt** totdat het pleegkind 21 jaar wordt, **tenzij het pleegkind dit niet wenst.***"

- Bovenaan pagina 6 worden voorbeelden gegeven over de begeleiding vanuit de pleegzorgaanbieder. Ondanks dat dit geen limitatieve opsomming beoogt te zijn, zou de zin ons inziens moeten luiden:
"De begeleiding vanuit de pleegzorgaanbieder kan bijvoorbeeld bestaan uit het bespreken van de opvoeding inclusief het coachen naar volwassenheid, het onderhouden en faciliteren van contact met de biologische ouders, voogd, andere gezinsleden en naasten (indien sprake is van family life), het in gang zetten van aanvullende hulp, het onderhouden van contacten met betrokken instanties zoals de jeugdbeschermer, het wijkteam en de gemeente, etc. waarbij er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen van betrokkenen."
- Op pagina 6 staat de zin: *"Dit zijn kosten voor eten en drinken, kleding, verzorging, sport, zakgeld, vakantie en kleine schoolspullen. De pleegvergoeding bestaat uit een basisbedrag, dat kan worden vermeerderd met een toeslag of worden verminderd met een korting."* Ons advies is om het woord "korting" te vermijden. Ons inziens heeft dit woord een positieve associatie, terwijl het in dit kader gaat over een voor pleegouders negatieve vermindering van de vergoeding.
- Op pagina 16 staat: *"Het ligt daarbij in de rede dat de pleegzorgaanbieder aan de jeugdige een afrondingsgesprek zal aanbieden voordat de pleegzorgaanbieder overgaat tot de formele opzegging van het pleegcontract. Indien gewenst kunnen de pleegouders aan dat gesprek deelnemen."* Wij vragen ons af of met de laatste zin bedoeld wordt: indien gewenst door de jeugdige. Zo ja, dan zou de zin ons inziens moeten zijn: *"Indien gewenst **door de jeugdige** kunnen de pleegouders aan dat gesprek deelnemen."*

Wij hopen dat u onze adviezen en opmerkingen ter harte neemt en wij zijn altijd bereid nadere toelichting te geven op onze standpunten.

Met vriendelijke groet,

Namens het AKJ – vertrouwenspersonen in de jeugdhulp,

Mr. J. Hellinga
Juridisch beleidsmedewerker

Mr. C.E. Rueb
Juridisch beleidsmedewerker

